

ÜLKE BÖLÜCÜLÜĞÜ SUÇU

Dr. İlhan AKBULUT

lke BlclĞ suçu Türk Ceza Kanununun 125. maddesinde düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanununun 125. maddesi Eski İtalyan CK.nun 104. maddesinin, Yeni İtalyan CK.nun ise, 241. maddesinin karşılığı olmaktadır. Türk Ceza Kanununun 125. maddesi şu şekildedir: "Devlet topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir devletin hâkimiyeti altına koymağa veya devletin istiklâlini tenkise veya birliğini bozmaya veya devletin hâkimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya matuf bir fiili işleyen kimse ölüm cezası ile cezalandırılır."

Maddedeki bazı özelliklerden bahsetmekte yarar görmekteyiz:

a) TCK.nun 125. maddesinde "Kimse" kelimesi kullanılmış "Vatandaş" denilmemiş olduğundan, failin vatandaş veya yabancı olması önemli değildir. Yani bu suçu teb'a işleyebileceği gibi yabancı da işleyebilir (1). Ayrıca suçun failinin bir örgüt mensubu olması mutlaka gerekmez.

b) Maddedeki sayılan suçlardan birini işlemeğe yöneltilen bir fiilden maksat, adi hazırlık hareketleri olmayıp icra hareketleridir.

c) TCK. 125. maddedeki suça teşebbüs olmaz. "Matuf fiil" yapılmışsa eylem tamamlanmış olup, öldürmeye teşebbüs edilmişse matuf fiil gerçekleşmiştir. Hakkında TCK. 125. madde uygulanır. Diğer bir deyişle, burada cezalandırılan hareket, maddede gösterilen suçlara matuf, "Devletin hayatını tehlikeye koyan icrai hareketler"dir. Yani burada gözönüne alınan husus, işlenen fiilin devletin varlığını tahlkeye koymuş olmasıdır.

d) Belli bir maksadı ve belli neticeleri meydana getirmeye elverişli fiilin işlenmiş olması halinde bu madde hükmü uygulanır. Neticenin meydana gelmesi şart değildir. Bu suç "tehlike suçu"dur. Ayrıca "şekli" suçlardandır.

e) Sadece fikri alanda kalmış bulunan, propaganda veya telkin seviyesini

(1) MAJNO, Ceza Kanunu şerhi, C. II, Ankara 1978, s. 5.; MANZINI, V., Trattado di Dritto Penale Italiano, Volume IV, Noma 1961, s. 22.; Vatandaşlık hakkında geniş bilgi için Bk. NOMER, E., Vatandaşlık Hukuku Dersleri, İstanbul 1982, s. 36.

aşmamış olan veya bizatihi örgütlenmenin teşkili safha ve seviyesinde kalmış bulunan eylem maddede sözü edilen "Matuf bir fiil" unsurunu oluşturamaz. Zira belirttiğimiz eylemleri ayrıca cezalandıran hükümler Ceza Kanunu'nda başka maddelerde gösterilmiştir. O halde, "matuf bir fiil"den maksat; Devletin egemenliğini ve bağımsızlığını zedeleyici, etkin eylemli hareketleri anlamak lazımdır (2). Bu hareketlerin ne gibi fiillerden ibaret olduğu hususunda önceden birşey söylenemez. Bu hareketler şartlarına göre değişik olur. Sözgelimi merkezi devlet otoritesini berteraf ederek ve fiilen devletin vasfını oluşturan görevlerin icrasını imkansız hale getirerek fiili bir idare tesisine matuf hareketler bu niteliktedir. Sözgelimi polis, jandarma, hakim, savcı gibi devlet memurlarını öldürerek halkın kendilerinin oluşturduğu mahkemelere başvurmaları mecburiyetini ortaya çıkaranlar devletin hakimiyeti altında bulunan toprakların bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya matuf bir fiil işlemiş olabilirler.

f) TCK.nun 125. maddesinde söz konusu olan suç "özel kast" gerektirir. Çok değişik şekillerde ortaya çıkabilecek eylemlerin, fiillerin maddenin gösterdiği maksatlarla işlenmesi gerekir. Ezcümle TCK.nun 168. maddesi dairesinde faaliyette bulunmak üzere teşekkül eden böyle bir zümrede yer alan kişi TCK. 125. maddede sözü edilen "Matuf bir fiil" işleyen kimsenin hareketine TCK.nun 64. veya 65. madde delaletiyle şerik olarak katılmamışsa onun hakkında sadece 168. madde uygulanır. Ama 125. madde uygulanmaz. Çünkü, bu kişide 125. maddede yer alan maddi unsuru gerçekleştirme hususunda iştirak kasdı yoktur. Bu gibi kişilerde iştirak kast iradesi yani 125. maddenin cezalandırdığı eylemli hareketlere katılma iradesi mevcut değilse kendisinin 125. maddeden dolayı cezalandırılması söz konusu edilemez. Demek oluyor ki, 168. maddenin cezalandırdığı birleşmeye katılmış olan kişinin mensubu bulunduğu örgütün bazı üyeleri eylemleri ile 125. maddeyi ihlal etmişlerse bizatihi örgüte katılmış olmak bunların fiillerinin de şerik'i sayılabilmek için yeterli değildir. Meselâ örgütün cebir ve zorlayıcı gücünden istifade ile örgütle birlikte bir eyleme katılan ancak, 125. maddede belirtilen özel kasdı taşımayan kimse hakkında TCK.nun 125. maddesine göre ceza verilemez.

g) TCK.nun 125. maddesinde yer alan suç seçimlik hareketli bir suçtur. Yani, yalnız birisi işlenirse suç teşekkül edeceği gibi hareketlerin bir kaçını aynı kişi tarafından işlenirse de yine tek bir suç işlenmiş sayılır.

Demekki bu suçlarda, genel olarak, fiilin tam cezası ile failin cezalandırılabilmesi için, icra hareketine başlanması kâfi görülmektedir. Yani teşebbüs hali, tam cezanın tatbiki için yeterlidir.

Devletin varlığı ve varlığın bir unsuru olan vatan bütünlüğüne yönelik olan

(2) GÖZÜBÜYÜK, A.P., Türk Ceza Kanunu Açıklaması, İstanbul 1980, s. 515.

suçlarda neticenin tahakkukuna imkân bulunmadığı, zira tahakkuku halinde, artık cezalandırma imkâmı kalmayacağı izahtan varestedir. Fiilin teşebbüs durumunda cezalandırılabilmesi, onun tehlikeli olduğu, düşüncesine ve hareketin belirli bir neticeyi doğurmaya uygun olması esasına dayanır. Tehlikenin vehameti nazara alınarak, böyle bir düzenlemeye gerek duyulduğu içtihatlarla ve bilimsel olarak kabul edilen bir gerçektir.

Suçun unsurlarının incelenmesine gelince;

1) Suçun Faili

Bu suçun bir Türk vatandaşı tarafından işlenmiş olması şart değildir. Zira 125. maddede "kimse" kelimesi kullanılmış "vatandaş" denilmemiş olduğundan, failin vatandaş veya yabancı olması önemli değildir (3). Yabancılar da bu suçu işlemiş olabilirler. Nitekim 7 Ağustos 1982 tarihinde Ankara'da meydana gelen Esenboğa Baskını olayında yabancı uyruklu bir kişi hakkında TCK.nun 125. maddesine göre karar verilmiştir (4).

2) Suçun Maddi Unsuru

TCK.nun 125. maddesinde yer alan cürmün maddi unsuru; "Devletin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya yönelen fiillerdir." Devletin topraklarından bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya matuf fiiller ise memleketin bir parçasının devletin egemenliğinden ayrılarak ayrı bir idare kurulması veya başka bir devletin ülkesine katılması hedefini güden hareketlerdir. Bu suçun maddi unsurunun izahı bazı kavramların anlamının incelenmesi ile daha iyi anlaşılacaktır.

a. Ülke: Maddede kullanılan "Devlet Toprakları" tabirini devletin unsuru olan "ülke" anlamına almak gerekir (5). Mevzubahis edilen devletin ülkesidir. Bu itibarla ülkeye benzetilenler bu tabire dahil değildir. Ceza uygulaması bakımından ülke kavramı, gerçek ve farazi olmak üzere iki anlamı belirtir. Gerçek anlamda ülke, aynı bir egemenliğe tabi kişiler tarafından işgal edilmekte ve diğer komşu devletlerden sınırla ayrılmış bulunan toprak parçası ve bunun içindeki nehirler göller ve her türlü sulardır (6). Farazi anlamda ülke ise, devletin savaş gemileri, bazen yolcu ve yük gemileri ve askeri işgal altında bulunan yerlerdir. Bir devletin ülkesi, o devletin hakimiyet sahasıdır.

(3) GÖZÜBÜYÜK, A.P. age. s. 514; EREM, Faruk, Türk Ceza Hukuku, C. II; Hususi Hükümler, Ankara 1965, s. 12.

(4) Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinin 7.9.1982 gün ve 1982/296 E., 282 K. sayılı Gerekeçeli Hükümü.

(5) MANZINI, V., IV, s. 22.; EREM, F., age. s. 17; Ülke konusunda geniş bilgi için Bk. GÖZE, A. Devletin Ülke Unsuru, İstanbul 1959.

(6) DÖNMEZER, S. -ERMAN, S., Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku C. I, 7. Bası, İstanbul 1979, s. 263.

b. Yabancı Hakimiyet: Ülkenin tamamı veya bir kısmının yabancı bir devlet hakimiyeti altına sokulması, yabancı devlete ilhak edilmesidir. Diğer bir deyişle, bir devletin hakimiyetinin başka bir devlet tarafından alınmasıdır. Korunmakta olan ve kapitülasyon yönetimi altındaki devletler tam bağımsız değildirler (7).

c. Devlet ve İstiklâl: Devlet; Belli bir ülke üzerinde yerleşmiş, zorlayıcı yetkiye sahip bir üstün iktidar tarafından yönetilen bir insan topluluğunun meydana getirdiği siyasi kuruluş"tur (8). Bir devletin diğerine nazaran tabii durumda olmaması halinde İstiklalden bahsedilebilir. Siyasi, adli, idari ve harici temsil bakımlarından bağımsızlık kaidedir.

Devlet, milletine karşı yöneltilen yasa dışı eylemlerden kendini ve milletini korumakla mükelleftir. Her ne kadar, bir bireye yöneltilen saldırı devletin ve milletin tamamını ya da bir kısmını hedef almış gibi kabul edilmezse de, aslında devletin ana görevlerinden birisi bireylerini korumak olduğundan, böyle bir saldırıyı önlemek ve cezalandırmak devletin mevcudiyeti açısından önemlidir. Bu konuda Christian SCHRÖDER, görüşlerini şu şekilde belirtmektedir: "...Devlet sahasına ve devletin halkına yönelik saldırılar, bunlar hem bir yabancı devlete zorla ilhak hem de fiziksel yoketme şeklinde olabilir. Her ne kadar ikinci seçenek hayali gibi görünüyorsa da, çağımızda halkların yok edilmesi konusunda acı gerçekler yaşadık ve atom bombası çağında halkların yok edilmesinin artık bir hayal ürünü olmadığını öğrendik. Yukarıda sayılan devletin yok edilmesi olanaklarına devletin kendi içinde parçalara bölünmesi de eklenebilir. Çoğunlukla bölünmeler sonucu küçülen devletin, önceki büyük devletin kişiliğini taşıdığını iddia etmek, politik maksatlı bir dışardan tanımlama olup, küçülen devleti eski büyük devletin sorumluluk ve yükümlülükleri altında sıkaca bağlamak maksadını taşır. Böylece Avusturya 1919 yılındaki ön muahede ile önceki ikili monarşinin, Türkiye'de 1923 yılındaki Lousanne sulh anlaşması ile Osmanlı İmparatorluğu'nun sorumluluk ve kişiliğini yüklenmiştir (9).

Demekki istiklâl; bir devletin kendi dahili ve harici işlerine diğer devletin müdahalesini berteraf etmek hakkıdır (10). Bu itibarla, ülke veya bunun bir kısmı üzerinde manda, himaye, kapitülasyon veya benzeri tabiiyet hallerinin ku-

(7) MANZINI, V. IV, s. 24.

(8) MANZINI, V. IV, s. 26.

(9) SCHRÖDER, Friedrich-Christian, Der Schutz Von Staat und Verfassung im Strafrecht, München 1970, s. 359.

(10) ÖZÜTÜRK, N., Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, C. I, Ankara 1966, s. 357; İstiklâl konusunda SCHRÖDER görüşlerini şu şekilde ifade etmektedir; "İstiklâl, pozitif yasa da çok yönlü olarak korunmaktadır; bu hükümler, bağımsızlığın önüne alınmış olan devlet mevcudiyetini de birlikte kapsarlar, zira bunun için özel yasal tarifler çoğunlukla mevcut değildir. Bilhassa Birleşmiş Milletler Andlaşması'nın 2. maddesinin 4. bendi başka bir devletin hükümlerlik sahasına ve bağımsızlığına saldırıyı yasaklamaktadır. Sovyetler Birliği CK.nun 1. maddesinde, İtalyan CK.nun 241. maddesinde, Alman CK.nun 86. maddesinde ve İsviçre CK.nunda bu koruma ayrıca bir yabancı müdahalenin önlenmesini de kapsar." Geniş bilgi için bk. SCHRÖDER, F.C. age. s. 366.

rulmasına matuf hareketler devletin istiklâlini tenkis sayılır. İstiklâlin tenkisi, daimi bir tabiiyeti icap ettirmez. Geçici bazı hallerde, mesela devletin gümrüklerinin veya inhisarlarının işgalinde de tenkis husule gelmiştir. Devletin "mali istiklâli" hususunda da aynı şekilde düşünmek icabeder.

"Devletin istiklâlini azaltmaya matuf fiiller" ise, Devletin egemenliğini ve bağımsızlığını zedeleyecek nitelikte olan hareketlerdir. Devletin Siyasi, idari ve adli denetimi dışında kalmak üzere süresiz imtiyazlar veya yabancı askeri kuvvetlerin yurt içinde aynı nitelikte yetkilerle bulundurulması gayesine matuf fiiller örnek olarak verilebilir (11).

d. Devletin Birliği: "Devletin birliğini bozma"ya yönelen fiiller devletin egemenliği yönünden ve özellikle siyasi, hukuki yapısı bakımından parçalamaya, bölmeye yönelen hareketlerdir. Meselâ devletin federe devletlere bölünmesine yönelen hareketler ve aşırı bölgecilik hareketleri örnek olarak gösterilebilir. Devletin birliğinin bölünmesi cezalandırma ile korunmaktadır (12).

e. Ülkeyi Ayırmak: Ülkenin bir parçasının devletin idaresinden ayrılmasına, ezcümle ayrı bir devlet haline gelmesine yönelen hareketlerle bu suç işlenmiş olur. Burada önemli olan nokta şudur: Devlet topraklarının bir kısmını yabancı bir devlet hakimiyeti altına koymağa yönelen fiilden ayrı olarak, eylemin "topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya" yönelen bir fiilin meydana gelmesi aranmaktadır. Bu konuda SCHRÖDER, görüşlerini şu şekilde ifade etmektedir: "...devletin hükümlerlik sahasının devletin korunmasına en önemli yasal hükümlerinden birisi olduğu da gayet tabidir. ...Devletin tüm hükümlerlik alanına saldırı olabildiği gibi, burada kısmi bir saldırı veya topraklardan bir kısmını koparma, "fiziksel bir zarar" ve "tahrip" söz konusu olabilir; mesela denizden kazanılmış toprakların su altında bırakılması veya barajların tahrip edilmesi gibi. Bu son durum Alman, İsviçre ve İtalyan ceza kanunlarında açıklıkla belirlenmiştir; zira burada "koparmak", "bölmek" veya "ayırmak" gibi çok özel tarifler vardır. Buna karşılık Sovyetler Birliği CK.nun 1. maddesinde "Bölgesel Dokunulmazlığa karşı eylemler" ve Fransız CK.nun 88. maddesinde "Devletin ülkesinin herhangi bir şekilde ziyana uğratılması" şeklinde bu eylemleri kapsamaktadırlar. ...Devlet ülkesindeki bir topluluğun kendi yaşadığı bölgenin de birlikte olarak, devletten kopmasını kabul edemez. Böyle bir kopma hakkı sosyal hukukta genellikle reddedilir" (13).

Demekki, devletin topraklarından bir bölümünü devlet idaresinden böl-

(11) GÖZÜBÜYÜK, A.P., age. s. 515.

(12) EREM, F., age. s. 18.; GÖZÜBÜYÜK, A.P., age. s. 515.

(13) SCHRÖDER, F.C., age. s. 369.

meye matuf fiiller; memleketin bir bölümünün devletin hakimiyet sahasından kopup farklı idare kurulması veya başka devletin ülkesine ilhâk edilmesi gayesini amaçlayan hareketlerdir.

f. Fiilin icrası: "Fiil" tabiri ile kanun icraf ve selbî hareketleri kastedmiştir. Başka bir tabirle maddedeki "fiil" basit bir konuşma, yazı yazma vs. anlamında bulunmayıp TCK.nun 61. maddesinde belirtildiği üzere icrai hareketin "vesaiti mahsusa" ile başlaması şarttır. Bu nedenle devlet hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya yönelik hareketlerin vesaiti mahsusa ile birlikte bulunması gerekmektedir. Kast olunan suç işleyebilmek için elverişli vasıtanın mevcut olmaması, 125. maddedeki suçun oluşabilmesine mani haldir. Maddede gösterilen suçlara matuf icrai hareketler suç sayılmış bulunduğundan ayrıca teşebbüs sözkonusu olamaz. Belirli bir amaca yönelik ve belirli neticeleri meydana getirmeye elverişli fiilin işlenmiş olması halinde madde hükmü tatbik edilecektir. Burada gözönünde tutulması gereken husus, işlenen fiilin devletin varlığını tehlikeye koymuş olmasıdır. Gerçek tehlike yaratmayan hareketlerin TCK.nun 125. maddesi açısından suç teşkil etmeyeceği kabul edilmektedir (14).

İştirak haline gelince; Yapmak ya da yapmamak şeklindeki bir davranışı ile ceza normunun koruduğu hukuki bir menfaati ihlâl eden; bu davranışıyla ceza normunun kapsamına giren faille aslı; Bu tipik fiilin icrasını teşvik, suç işleme kararını takviye, yardım, talimat gibi davranışlarıyla doğrudan doğruya değilde dolaylı olarak kolaylaştıran ya da aslı failin davranışlarına bu davranışlarından biriyle katılan faille de fer'i fail denir (15). Kanununun suç saydığı bir fiili tek kişinin icra etmesi mümkün olduğu zaman bu tür suçlara "tek failli suçlar", bir normu ihlal etmek için birden fazla kişinin bulunması gereken suçlara da "çok failli suçlar" denir. Örneğin kavga suçu böyle bir suç türüdür. Bunun konumuzla ilgisi şu noktada kendisini gösterir. Bir suçun oluşmasında kanun birden fazla kişinin bulunmasını öngörmüş ise bu tür suçlara iştirak ya da katılma sözkonusu olamaz. Öyle ise iştiraktan söz edebilmek için suçun tek failli bir suç olması gerekir.

TCK.nun birinci kitabının altıncı babında "Cürüm ve kabahatte iştirak" başlığı altında asli fail, fer'i fail yani iştirak hükümleri düzenlenmiştir. TCK.nun 65. maddesinde iştirak hükümleri düzenlenmiştir. TCK.nun 65. maddesi iştirak

(14) As. Yargıtay Daireler Kurulu'nun 23.5.1985 gün ve 1985/100 E., 100 K. sayılı ilamına göre: "sanığın mensup olduğu örgütün amacı, devletin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırarak bağımsız bir Kürt devleti kurmak olduğuna göre buna yönelmiş kanunun ifadesiyle matuf olan özellikle tren soygununa teşebbüs ve bu arada jandarma erinin silahının gasbı olayı mahiyet itibarıyla ciddi tehlike yaratacak nitelikte olduğundan sanığın fiillerini TCK.nun 125. maddesi içerisinde değerlendiren mahkemenin direnme kararında isabet bulunduğu..." denilmektedir. Bk. Askeri Yargıtay Kararları Dergisi, Sayı: 4, Ankara 1986, s. 59.

(15) DÖNMEZER, S. - ERMAN, S., Nazari ve Tatbiki Ceza Kanunu, C. II, 7. Bası, İstanbul 1981, s. 543.

hükümlerini düzenlerken fer'i faili prensip olarak fiili doğrudan doğruya irtikâp eden asli maddi failden ayırmış ve bu ayırımı da cezalandırma farkı ile göstermiştir. 65. maddenin birinci bendinde "suç işlemeye teşvik" fer'i failliğin bir türü olarak zikredilmiştir.

TCK.nun 125. maddesinin "serbest hareketli" bir suç, keza "şekil" ve "tehlike suçu" olması sebebiyle, bu suça iştirakin her çeşidi mümkündür (16).

ALPASLAN, 125. madde ile ilgili olarak şu açıklamayı yapmaktadır: "125. madde ile ilgili olarak TCK. 168, 171, 172. maddelerine de değinmek gerekir. TCK.nun 168. maddesi "Her kim 125... maddelerde yazılı cürümleri işlemek için silahlı cemiyet teşkil eder, yahut böyle bir cemiyet ve çetede amirliği ve kumandayı ve hususi bir vazifeyi haiz olursa...demekte ve müeyyideyi belirlemektedir. Bu hüküm ile devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğünü parçalamayı amaçlayan silahlı cemiyetleri kuranlar ve bu gibi cemiyetlerde emir kumanda veya sair görev alanlar cezalandırılmaktadır. 171. maddede ise yine 125. maddedeki cürümlerden birini veya bazılarını "hususî vasıtalarla" işlemek üzere birkaç kişinin "gizlice ittifak" etmesi cezalandırılmaktadır. Bu hükmün uygulanabilmesi için faillerin... gayede ve vasıtada anlaşmış olmalarının şart olduğu... belirtilmiş, faillerin cürmü işleme biçimini ve kullanacakları vasıtaları tayin etmiş olmalarının da gerektiği ifade edilmiştir (17).

3) Suçun Manevi Unsuru

Devletin şahsiyetine karşı cürümler genel olarak incelendiğinde çoğunluğunda genel kast suçun oluşmasında yeterli görülmektedir. Ancak kanun çeşitli yerlerde genel kastı yeterli görmemiş suçun "tekâmülü için özel kast aranmış, kimi yerlerde de kasten işlenebilecek bir suçun taksirle işlenebileceğini de ceza normu ile hüküm altına almıştır.

TCK.nun 125. maddedeki suçun manevi unsuru, özel kasıt ve belli saiktir. Maddede gösterilen fiiller matuf saik altında ve bu saiklerin hedefi olan kasıtle işlenmiş olmaları şarttır (18).

- (16) ALPASLAN, Ş. *Kriminoloji ve Hukuk Açısından Tedhişçilik*, İstanbul 1983, s. 116.; MANZINI, teşvikçinin de suçu işleyen gibi ceza göreceğini belirtmektedir. Bk. MANZINI, V., age. s. 32.
- (17) ALPASLAN, Ş., age. s. 115, Ayrıca Bk. ÖZÜTÜRK N. *Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı*, C. I, Ankara 1966, s. 525.; Askeri Yargıtay Daireler Kurulu'nun 9.10.1986 gün ve 1986/116 E. 1986/86 K. sayılı ilamında şöyle denilmektedir: "örgüt militanlarına iltica eden ve bu şahıslarla silahlı olarak dolaşım ve güvenlik kuvvetleriyle yaptıkları müsademe sonucunda bir jandarma erinin ölümüne iştirak eden sanığın fiilin TCK.nun 125. maddesi içinde değerlendirilmesi gerekir". Bk. Askeri Yargıtay Kararlar Dergisi, Sayı: 5, Ankara 1987.
- (18) GÖZÜBÜYÜK, A.P. age. s. 515.; EREM, F. age. s. 18, ÖZÜTÜRK, N. age. s. 358.; MANZINI, V., IV, s. 32.; ÖZEK, Ç., *Türk Ceza Kanununun 50. Yılında Devlete Karşı Suçlar*, TCK.nun 50 yılı ve Geleceği, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku ve Kriminoloji Enstitüsü Yayını, İstanbul 1977, s. 499.